

ngv

Nederlandse
Genealogische
Vereniging

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Afdelingsfunctionarissen

Bestuur

Voorzitter:	Peter Dijs tel. 030-2201993	e-mail: zie "van de redactie"
Secretaris:	Henk van de Streek tel. 033-8795529	e-mail: secretaris-aft@ngv.nl
Penningmeester:	Thijs van Veen tel. 033-4726015	e-mail: zie "van de redactie"
Lid:	Marcel van de Krol tel. 033-4945110	e-mail: marcelvandekrol@hetnet.nl
Lid:	vacature	

Afdelingsafgevaardigden

Afgevaardigde:	Thijs van Veen, voornoemd
Plaatsvervanger:	Peter Dijs, voornoemd

Lezingen en Activiteiten

Coördinator:	Marcel van de Krol, voornoemd
--------------	-------------------------------

Periodiek

Hoofdredacteur:	Thijs van Veen, voornoemd
Redactieadres:	tijdelijk: lvdlingen@upcmail.nl
Eindredacteur:	Jelle Kaastra tel. 030-6962934
Redacteurs:	Marcel van de Krol, voornoemd Freja Schuitemaker-Frankefort tel. 033-4947948 e-mail: fschuite@xs4all.nl Lex van der Linden e-mail: lvdlingen@upcmail.nl

PR-ondersteuning Freja Schuitemaker-Frankefort, voornoemd

Website	https://ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/amersfoort-en-omstreken/
Twitter	www.twitter.com/NGV_AFT
Facebook	NGV afdeling Amersfoort en omstreken

*Omslag: Trouwen met de handschoen. Zie het artikel van Ina Budde-Korver op pag. 19.
Foto: Jelle Kaastra.*

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging Afdeling Amersfoort en omstreken opgericht 18 december 1971

Verschijningsgebied de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Ede, Eemnes, Ermelo, Harderwijk, Leusden, Nijkerk, Putten, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wageningen, Woudenberg en Zeist. Oplage 400.

Jaargang 29

januari 2020

nummer 1

Van de redactie

In april 2019 kondigden we het vertrek van Lex van der Linden als redacteur aan. We kunnen nu met vreugde aankondigen dat Lex op zijn besluit is teruggekomen en weer redacteur van ons afdelingsblad is geworden. Van harte welkom, Lex! In 2020 zullen we twee nummers van ons afdelingsblad uitbrengen. Het aprilnummer komt te vervallen. Op zaterdag 27 juni 2020 is het Famillement in Amsterdam. Nadere informatie is hierover thans nog niet bekend. Wij zullen u hierover informeren via onze nieuwsbrieven of via de websites van de NGV en het CBG. In dit nummer vindt u de aankondiging van de bijeenkomsten en lezingen in januari 2020 tot en met september 2020, de verslagen van diverse lezingen en daarnaast nog enkele artikelen. Ina Budde-Korver schrijft over een met de noorderzon vertrokken bruidegom. Onze voorzitter, Peter Dijs, schrijft dat de automatisering bij de NGV niet lekker loopt. Een van de problemen betreft de functionele e-mailadressen. De e-mailadressen met @amersfoorteo.ngv.nl zijn niet langer bruikbaar. Dit geldt dus ook voor ons redactie-e-mailadres waarmee u in één keer alle redactieleden bereikt. Wij hopen u via de nieuwsbrieven zo snel mogelijk duidelijkheid te kunnen geven over onze nieuwe e-mailadressen. Namens de voltallige redactie wens ik u een gezond en voorspoedig 2020, en veel succes met uw genealogische activiteiten. De redactie wenst u ook veel leesplezier. Thijs van Veen, hoofdredacteur

Colofon

AMERSFOORT EN OMSTREKEN verschijnt in januari, april (behalve in 2020) en september. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ondertekende stukken. Bij overname van gegevens uit deze uitgave wordt men verzocht de bron te vermelden.

Kopij voor het volgende nummer gaarne vóór 1 augustus 2020 inleveren

Voor nadere instructies zie https://ontdekjouwverhaal.nl/wp-content/uploads/securepdfs/2018/04/AFT_instructie_auteurs.pdf

AMERSFOORT EN OMSTREKEN wordt gratis aan de leden van de afdeling toegezonden. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 10,- per jaar. Hiervoor krijgt men een factuur van de (landelijke) NGV.

Opmaak: L^AT_EX – Druk: Trepico, Nijkerk

Lezingen & Activiteiten

Genealogische activiteiten in de regio

Een overzicht van de bijeenkomsten voor de komende periode. Alle bijeenkomsten van onze NGV-afdeling en van de HCC! werkgroep Amersfoort vinden – tenzij anders vermeld – plaats in

**het Kerkelijk Centrum De Brug,
Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort**

Onze middagbijeenkomsten beginnen om 14.00 uur en de avondbijeenkomsten beginnen steeds om 20.00 uur. De zaal is 's middags open vanaf 13.30 uur en 's avonds vanaf 19.30 uur zodat u in de gelegenheid bent om met de leden van het bestuur of de andere aanwezigen van gedachten te wisselen onder het genot van een kopje koffie of thee. De consumpties zijn voor eigen rekening. In de hal kunt u zelf de consumpties bestellen. De PR-afdeling verzorgt een informatietafel. Al onze bijeenkomsten zijn voor iedereen, leden van de NGV en belangstellenden, vrij toegankelijk.

De activiteiten van de Oudheidkundige Vereniging Flehite (OVF) en de HCC!genealogie in onze regio zijn afzonderlijk vermeld. Omdat sommige activiteiten van de OVF en de HCC! pas in een laat stadium bekend zijn, verdient het aanbeveling om daarvoor regelmatig hun websites te raadplegen:

- <http://www.historisch-amersfoort.nl>
- <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>

De activiteiten van HCC!genealogie zijn voor NGV-leden gratis toegankelijk. De OVF kan aan niet-leden een toegangsprijs vragen. Wij adviseren u in die gevallen altijd duidelijk te kennen te geven dat u komt als lid van de NGV!

Datum	Donderdag 23 januari 2020	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Leerrijke mobiliteit: koopmanszoon Michiel Heusch op Italiëreis	
Spreker	Prof. dr. Marijke van der Wal	

Te midden van de grote hoeveelheid door de Engelsen in oorlogstijden buitgemaakte documenten bevindt zich een vijftigtal brieven die in de jaren 1664–1665 naar Michiel Heusch jr. zijn gestuurd. Deze jonge koopman uit Hamburg is op een zo geheten grand tour in Italië om de taal te leren, maar ook om de handelscontacten van zijn vader te leren kennen en om handelsproblemen op te lossen. Wekelijks ontvangt hij brieven van zijn vader Michiel Heusch sr. Ook zijn er enkele brieven overgeleverd van zijn moeder en nog drie andere familieleden. Mijn onderzoek heeft uitgewezen dat de scribenten en de geadresseerde tot een van oorsprong Antwerpse koopliedenfamilie behoren, tot een migrantenfamilie dus, die zich na de val van Antwerpen in Hamburg heeft gevestigd. Daar is een internationaal handelsimperium opgebouwd met een omvangrijk netwerk van handelsrelaties.

Deze tweede- en derde-generatie migranten blijken in het Nederlands te schrijven. De brieven zijn dan ook getuigen van een interessante taalcontactsituatie: het Nederlands dat

gesproken en geschreven werd in de Hamburgse Nederduitse omgeving. Hoe ziet dat Nederlands eruit? Ook de praktijk van het leren van vreemde talen komt naar voren in de brieven.

De overgeleverde brieven geven een beeld van onder meer het dagelijks leven aan het thuisfront, het verloop van de reis, de praktijk en problematiek van koopmanschap, onderhandelingen vanuit Hamburg met Engeland en het grote internationale handelsnetwerk dat Michiel Heusch sr. heeft. Uit door mij verricht historisch onderzoek blijkt dat Heusch sr. een zeer belangrijke positie in Hamburg innam: hij behoorde tot de voornaamste kooplieden en werd zelfs de eerste president van de *Commerzdeputation*, de voorloper van de kamer van koophandel.

Het is bijzonder dat de verzonden brieven uit de aaneengesloten periode 1664-1665 bewaard zijn gebleven. Ze geven zicht van binnenuit op de handel en wandel van een vooraanstaande migrantenfamilie, op hun wel en wee, ziekte, sterfgevallen en erfenisperikelen. Voor historisch geïnteresseerden een prachtige blik op het verleden. Voor genealogen kan ik laten zien welke werkwijze tot het achterhalen van de vele historische gegevens heeft geleid.

Marijke van der Wal gaf voor onze afdeling eerder in november 2013 een lezing, deze ging over het bijzondere van de herontdekte brieven, over de inhoud van mijn Brieven als Buit-onderzoek en over zowel 17de- als 18de-eeuwse brieven. De nu voorgestelde lezing is een heel ander verhaal, helemaal toegespitst op de Heusch-familie.

Datum	donderdag 20 februari 2020	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Laat genealogische informatie digitaal tot u komen	
Spreeker	Dhr. Bob Coret	

Bob Coret, oprichter van Coret Genealogie, biedt via zijn onderneming diverse populaire hulpmiddelen op internet voor stamboomonderzoekers:

- *Genealogie Online* (www.genealogieonline.nl/) biedt u de mogelijkheid om eenvoudig genealogische gegevens en afbeeldingen op internet te plaatsen. U krijgt suggesties over de mogelijke locaties van scans van akten bij archieven. Maandelijks worden alle stambomen geanalyseerd om overeenkomsten te vinden, deze mogelijke aanknopingspunten kunnen u weer verder helpen in uw onderzoek.
- *Het Stamboom Forum* (www.stamboomforum.nl/) brengt stamboomonderzoekers digitaal in contact met elkaar rondom genealogie, archieven, geschiedenis en familienamen. Via de diverse fora kunt u vragen stellen, feedback geven, tips uitwisselen, ideeën opmeren en nieuws melden. In het Wie (onder)zoekt wie?-register kunt u de familienamen opgeven en/of opzoeken die u (onder)zoekt.
- De website *Familie Archivaris* (www.familiearchivaris.nl/) biedt stamboomonderzoekers een besloten virtuele ruimte waar een digitaal familiearchief gevormd kan worden. U kunt er familieleden uitnodigen om te participeren in het familiearchief: zij kunnen het familiearchief inzien, vullen met materiaal zoals foto's en scans, familie verhalen schrijven en reacties toevoegen!

Deze avond zal Bob vooral ingaan op zijn meest recente project: *Open Archieven* (www.openarch.nl/). Via deze website kunt u de grootste database met historische persoonsvermeldingen (214 miljoen) in archiefstukken doorzoeken. Deels zijn deze direct gekoppeld aan aktes en/of registers. Er worden echter per akte ook suggesties gegeven voor gerelateerde bronnen en er wordt extra contextinformatie gegeven. Hoe de site precies werkt en wat u er allemaal kunt vinden legt Bob ons allemaal haarfijn uit. Uiteraard is er ruimte om vragen te stellen aan Bob. Sinds 31 maart 2019 kunnen NGV-leden tegen een gereduceerd tarief een abonnement nemen op de extra diensten van Open Archieven.

Datum	Maandag 23 maart 2020	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Centurial, een nieuw stamboomprogramma	
Spreeker	Dhr. Fouke Boss	

De meeste genealogische stamboomprogramma's van dit moment zijn in feite op conclusies gebaseerd. Immers, de familieonderzoeker voert na het bestuderen van enkele bronnen zijn conclusies in met betrekking tot voor- en achternamen, geboortedata, enzovoorts. In deze presentatie kijken we naar Centurial (www.centurial.net), een nieuw Windows-programma, waarin de gebruiker niet zijn conclusies invoert, maar juist de informatie uit de bronnen waarop deze conclusies zijn gebaseerd. Door deze informatie te combineren ontstaat bewijs, en uit dat bewijs worden in Centurial dan conclusies getrokken. Hoe werkt dat, en wat zijn de voor- en nadelen voor de gebruiker? De presentatie zal worden gegeven door Fouke Boss, de auteur van Centurial.

Datum	Vrijdag 17 april 2020	Waterliniemuseum
Tijd	om 14.00 uur	
Plaats	Fort bij Vechten in Bunnik	
Onderwerp	Rondleiding	

Het Waterliniemuseum is gevestigd op Fort bij Vechten, het op één na grootste fort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Een waterlinie is een uniek en typisch Nederlands verdedigingssysteem, waarbij de verdediger gebruik maakt van aaneengesloten onder water gezette polders. Zo'n modderige waterbarrière tot kniehoogte was een geduchte hindernis voor de vijand. Het zware geschut zakte weg in sloten en greppels en het water was te ondiep om te bevaren.

De aanleg van de forten rondom Utrecht vond plaats tussen 1815 en 1826. De draagwijdte van het geschut nam halverwege de 19e eeuw snel toe en het bleek dat de forten (de Klop, de Gagel, Blauwkapel, Biltstraat, de Lunetten) te dicht bij Utrecht lagen. Vanaf 1867 werd daarom een tweede linie van forten bij Utrecht aangelegd. Het Fort bij Vechten is onderdeel van deze linie. De forten aan de oostkant van Utrecht staan ook bekend als *De Stelling van Utrecht*.

Fort bij Vechten is gebouwd tussen 1867 en 1870. De grote bomvrije kazerne werd in 1880 toegevoegd. Het fort is 17 hectare groot en na Rhijnauwen het grootste fort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Mobilisatie van het fort was er in 1870, 1914–1918 en

1939–1940, maar bij oorlogshandelingen is dit fort echter nooit betrokken geweest. Sinds 1996 is het fort eigendom van Staatsbosbeheer en is het opengesteld voor publiek. In 2015 opende het Waterliniemuseum zijn deuren.

De excursie begint om 14.00 uur en duurt ongeveer anderhalf uur. Er kunnen tot ongeveer 20 personen mee. Indien meer personen zich aanmelden komt er een tweede rondleider. De rondleiding wordt betaald door de NGV-afdeling Amersfoort en omstreken en is voor u gratis. De rondleiding is op het fortterrein onder meer langs de bomvrije kazerne, de wasplaats, kazematten, kruitkamer en het oudste gebouw van het fort; het Redult en is minder goed toegankelijk voor hen die slecht ter been zijn. Dit geldt niet voor het museum, dat is rolstoeltoegankelijk en er zijn invalidentoiletten. Onze gidsen nemen u mee naar verborgen plekken en vertellen het verhaal over de geschiedenis van Fort bij Vechten.

Indien men het museum zelf wil bezoeken kan dat na afloop van de rondleiding, circa 15.30 uur tot 17.00 uur of eventueel vóór de rondleiding maar hoeft niet. De toegang tot het museum is voor eigen rekening en kost € 9,50 per persoon en is met de museumjaarkaart gratis. Na afloop kunt u in de museumwinkel of het VVV-kantoor een uitrijmunt halen tegen betaling van 4 euro. Pinnen is mogelijk.

Route via de A12, afslag Bunnik: Vanuit Utrecht: aan het einde van de afrit linksaf, onder de A12 door, bij de stoplichten rechtsaf richting Bunnik. Vanuit Arnhem: aan het einde van de afrit bij het stoplicht rechtdoor Bunnik in. Vervolgens:

- Bunnik helemaal doorrijden en provinciale weg richting Utrecht volgen.
- 400 meter na het bord Rijnauwen, linksaf, net voorbij het fietsstoplicht en *Restaurant Vroeg*. Hier staat ook het eerste bruine richtingbord met *Fort Vechten* erop.
- Het gehucht Vechten door, het spoor over en via een tunneltje onder de A12 door.
- Meteen na het tunneltje rechtsaf de parkeerplaats oprijden.

Route via Utrecht:

- Richting Bunnik via de Gansstraat of langs stadion de Galgenwaard.
- Via de provinciale weg (de Koningsweg) richting Bunnik tot Amelisweerd
- Voor *Restaurant Vroeg* rechtsaf
- Het gehucht Vechten door, het spoor over en via een tunneltje onder de A12 door.
- Meteen na het tunneltje rechtsaf de parkeerplaats oprijden.

Maak je gebruik van een routeplanner? Voer dan *Fort bij Vechten, Achterdijk 12 in Bunnik* in. Let op! Sommige routeplanners leiden je naar de leveranciersingang van het fort. De parkeerplaats voor bezoekers is te herkennen aan de *eendjes* autoverhuur Duckcity.

Datum	Donderdag 23 april 2020	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Genealogisch onderzoek en horigheid	
Spreker	Dhr. Paul op den Brouw	

Genealogen gebruiken allereerst DTB-boeken voor het opvoeren van nieuwe generaties aan hun voorouders, het uitbreiden van de genealogie of het vinden van verwanten. Op de Noordwest-Veluwe komen honderden horige boerderijen voor, zowel van geestelijke als wereldlijke heren. De horige status vererfde via de vrouwelijke lijn. Het bezit van de boerderijen (zoveel mogelijk) via de mannelijke lijn. Twee redenen voor deze heren om

Agenda van de bijeenkomsten van:

HCC!genealogie, werkgroep Amersfoort – Elke derde maandag van de maand in het Kerkelijk Centrum De Brug, Schuilburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort. Openingstijden: van 19.30 tot 22.00 uur.

Hier kunt u terecht voor al uw computervragen, ook niet-genealogische. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de HCC-website <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>.

Van uw voorzitter

door Peter Dijs

Voor u ligt het eerste nummer van het jaar 2020 van ons afdelingsblad. Wij vinden het nog steeds van belang u als lid van onze afdeling een blad te bieden dat het waard is gelezen te worden. Met dank aan de inspanningen van onze redactieleden.

Tegelijk breng ik graag nog eens onder de aandacht om kopij aan te leveren. Want als lid van onze afdeling kunt u gebruik maken van de mogelijkheid om kennis en ervaringen, tips en trucs te delen met de leden van onze afdeling en ook andere NGV-leden. En de eigen inbreng van de leden bleek ook interessant. Want tijdens onze vorige bijeenkomst, in november, hadden we na de algemene ledenvergadering geen spreker van buiten, maar was de mogelijkheid aan leden van onze afdeling aangeboden via de zogenaamde tienminutenpraatjes een eigen presentatie te geven over genealogische onderwerpen. De belangstelling om zich hiervoor aan te melden was prima: er waren meer aanmeldingen dan we aankonden die avond. Ik moest constateren dat dit deel van de avond boeiende bijdragen opleverde. In dit nummer van ons afdelingsblad is hierover meer te lezen. Naar mijn mening zijn die tienminutenpraatjes voor herhaling vatbaar.

Zoals we weten staat de NGV voor verschillende problemen. Automatisering die niet lekker loopt, een hoofdbestuur dat met een aantal vacatures niet compleet is, en een

dalend ledental. Ook zijn er afdelingen met te veel vacatures en te weinig vrijwilligers. Men is druk bezig te kijken wat eraan gedaan kan worden. De ingestelde financiële commissie heeft een rapport gemaakt in de vorm van een Quick Scan waarin verschillende oplossingsrichtingen en adviezen zijn gegeven. Ook is er recent een overleggroep gestart waarin de strategie om de NGV als vereniging op de juiste koers te zetten naar een toekomstbestendige organisatie wordt besproken. Daaraan dragen we (Thijs en ik) ook ons steentje bij. We zullen de verdere aanpak van de problemen natuurlijk volgen. Ik verwacht dat men doordrongen is van de urgentie om de noodzakelijke knopen door te hakken.

Onze afdeling liep in 2019 goed: de bijeenkomsten met interessante lezingen werden goed bezocht, de belangstelling voor de excursie naar Kamp Amersfoort was zelfs boven verwachting. We gaven acte de présence met een stand bij het jubileum van de PRO-GEN gebruikersgroep in Nijkerk en de bijeenkomst van de Vereniging Veluwe Geslachten. Ook hebben we deelgenomen aan de organisatie van de eerste beginnersdag in Bunnik met de afdelingen Amsterdam, Gooiland en Utrecht. Daarvoor was goede belangstelling. Bij de evaluatie na afloop bleken de deelnemers erg tevreden getuige de mooie cijfers die men gaf.

Wat essentieel is voor de NGV (en na-

tuurlijk ook onze afdeling) is het werven van nieuwe leden, zodat we ons aanbod van lezingen, diensten en ons afdelingsblad op niveau kunnen blijven bieden. We zien dit als speerpunt voor 2020: de ledenwerfactie kan hiervoor worden ingezet: het eerste jaar €10,00 korting op het lidmaatschap.

Verder wil ik mijn medebestuurleden en andere betrokken vrijwilligers die ons helpen om onze afdeling te runnen bedan-

ken voor de fijne samenwerking in het afgelopen jaar. Ik hoop dat we die ook het komend jaar als team kunnen continueren. Tenslotte wens ik u en uw dierbaren een mooi 2020 met veel gezondheid en geluk, waaraan plezier in de hobby genealogie natuurlijk niet mag ontbreken.

Graag zien wij u op onze afdelingsbijeenkomsten.

Rust genealogie op historisch drijfzand?

Lezing door de heer Henk Feikema op donderdagavond 17 oktober 2019. Lex van der Linden doet verslag.

Een verkeerschaos rond Utrecht was de oorzaak dat de spreker ruim twee uur onderweg is geweest en iets later arriveerde dan gepland. Uit de bijna volle zaal bleek dat er ondanks de latere aanvang genoeg animo was voor deze lezing die na een kort welkomstwoord van onze voorzitter begon.

De spreker begon zijn lezing met een waarschuwing dat de toehoorders andere zaken krijgen te horen dan er in onze geschiedenisboeken wordt vermeld, maar dat het wel gebaseerd is op onderzoeksresultaten. Spreker was o.a. docent natuurkunde aan de TU Delft maar is niet universitair geschoold als historicus of archeoloog. Wel volgt hij onderzoeken over de betrouwbaarheid van de geschiedschrijving.

Een eerste sheet van zijn presentatie zet meteen de toon: *Geschiedenis kan worden opgevat als een verhaal van hetgeen vroeger is gebeurd met betrekking tot het leven en verleden van de mensheid, van een volk of van een persoon of zaak* om daaraan toe te voegen: *Geschiedenis is een verzameling leugens over gebeurtenissen die nooit hebben plaatsgevonden, verteld door mensen die er niet bij waren.* Deze laatste zin is van de Amerikaanse filosoof George San-

tayana.

De aanleiding voor de spreker om zich te verdiepen in de waarheid of fictie van de geschiedenis is het boek *Das erfundene Mittelalter* (De uitgevonden middeleeuwen) van Heribert Illig dat hij goed 20 jaar geleden heeft gelezen. Hierin staat onder andere dat een vorst als Karel de Grote nooit zou hebben bestaan. De vele genealogen die hun stamboom hebben uitgeplozen tot deze Karel moeten dus de nodige vraagtekens zetten bij hun onderzoek.

In de daaropvolgende sheets laat de spreker diverse voorbeelden zien van Bijbelse afbeeldingen met Islamitische en Joodse symbolen. Ook zijn deze symbolen terug te vinden in diverse heraldische wapenafbeeldingen van koningshuizen en plaatsen. Dit op zich is gezien de huidige onderwezen geschiedenis vreemd. Onze beschreven geschiedenis is nog steeds gebaseerd op een chronologische beschrijving van de geschiedenis door de Fransman Josephus Scaliger eind 16^e eeuw.

Middels diverse grafieken laat spreker zien dat er veel overeenkomende reflecties zijn van koningen (of keizers) tussen beschreven imperiums zoals bijvoorbeeld het

Heilige Romeinse Rijk met het Habsburgse rijk of de Engelse koningen met de Byzantijnse Keizers om er maar een paar te noemen. Ook in de Duitse Koningsnamen is een terugkerend patroon van 113 jaar te zien, net als bij de Franse Koningsnamen om de 131 jaar. Allemaal 'bewijzen' dat de periode van 1000 tot 1500 is gebruikt om de geschiedenis te beschrijven van ongeveer 200 tot 1000.

De door Scaliger beschreven geschiedenis zou onderbouwd moeten worden door de archeologie, echter worden bij de huidige methodes van dateringen vraagtekens gezet. Dateringen worden gedaan met de C14 (koolstof)-methode of Dendrochronologie. De C14-methode lijkt er met enige regelmaat enige honderden jaren naast te zitten, ook hier wordt een aantal voorbeelden van gegeven. Ook op de getoonde historische landkaarten uit de 17^e en 18^e eeuw wijst spreker ons op volkeren en plaatsen die volgens de geschiedenis al lang niet meer bestonden.

Zoals bijvoorbeeld op deze landkaart uit de 16^e eeuw nog duidelijk Scythia is vermeld terwijl dit bestaan heeft van de 9^e tot de 4^e eeuw v. Chr.

Op basis van al deze onderzoeksresultaten komt men tot een nieuw historisch model. Hierin is geen plaats voor de Griekse oudheid, het Romeinse Rijk, het Karolingische Rijk of de grote volksverhuizingen

vóór het jaar 1000, oftewel de beschreven geschiedenis van het eerste millennium. Zogenaamde gebeurtenissen, kunstwerken, bouwwerken, voorwerpen uit die periode moeten worden verplaatst naar het tweede millennium (Renaissance en Latere Middeleeuwen). Wel is er plaats voor een Mongools (= Groot) Rijk:

- 13^e en 14^e eeuw: veroveringen vanuit Centraal-Azië
- 15^e en 16^e eeuw: het Grote Rijk
- Daarna de Reformatie, de tachtigjarige en dertigjarige oorlog, een tijdperk dat niet alleen door religieuze kwesties werd beheerst, maar dat ook een periode van verzet tegen de vreemde machthebbers was.

Met het nieuwe historische model kunnen de vele tegenstrijdigheden in het algemeen gebruikte historische model uit de 16^e eeuw worden verklaard.

De eindconclusie is dan dat een korte periode van het tweede millennium model heeft gestaan voor de geschiedschrijving van het eerste millennium. Want vóór de tijd van het jaar 1000 weten we eigenlijk weinig tot niets. Volgens deze onderzoeken moeten we dus aannemen dat de chronologie van de huidige beschrijving van de geschiedenis niet klopt, het is wel gebeurd maar in een andere tijd.

Deze eindconclusie zorgde even voor stilte in de zaal, daarna kwamen langzaam de vragen los en ook korte discussies. Het bovenstaande is slechts een korte beschrijving van de vele feiten, bewijzen, argumenten, enz. die door spreker zijn genoemd en geeft veel stof tot nadenken. De geïnteresseerden kunnen over dit onderwerp tegenwoordig veel op internet vinden. Een goede start is de website van Anatoly Fomenko, chronologia.org/en/ of op Wikipedia [en.wikipedia.org/wiki/New_Chronology_\(Fomenko\)](http://en.wikipedia.org/wiki/New_Chronology_(Fomenko)).

Ook zijn er diverse boeken, zoals van Anatoly Fomenko de serie *History: Fiction or Science* of de historische roman van Monaldi & Sorti *Das Mysterium der Zeit* die ook in het Nederlands is vertaald en in Italië is verboden. Spreker heeft zelf twee boeken geschreven *Karel de Grote, Mythe en werkelijkheid* en *Archeologie ondergraaft geschiedenis*.

De laatste sheet die op het scherm bleef staan wil ik u als slot van dit verslag niet onthouden:

Wetenschap wordt beperkt door aannames die inmiddels in dogma's zijn veranderd.

Zou wetenschap moeten zijn gebaseerd op geloof of op onderzoek?

Verslag tienminutenpraatjes op maandag 11 november 2019

door Lex van der Linden

Tienminutenpraatjes komen meestal na een afdelingsledenvergadering, zo ook op maandagavond 11 november 2019. Deze afdelingsledenvergadering duurde wat langer dan gebruikelijk. Er was de nodige discussie over een aantal onderwerpen die ter sprake zouden komen op de Algemene Vergadering NGV. Na ruim drie kwartier kon de eerste spreker daarom pas het woord nemen.

Een droevige geschiedenis

Ondersteund door een PowerPoint-presentatie bracht Han Delen het verhaal van Sjef en Jacoba, een droevige geschiedenis.

Sjef (Josephus) Deelen was de jongste broer van de overgrootvader van Han Delen. Aanleiding was de vermelding in het bevolkingsregister van Bergen op Zoom dat Petrus (Pedro) was geboren in Buenos Aires, Argentinië, Zuid-Amerika.

Eind achttienhonderd was er in grote delen van Europa een landbouwcrisis, zo ook in Noord-Brabant. Dit was de reden voor Josephus Deelen en zijn vrouw Jacoba Boogers om samen met hun vijf kinderen te emigreren naar Zuid-Amerika. Bovendien was de overtocht, die normaal 84 gulden kostte, gratis, want Argentinië wilde graag Noord-Europese arbeiders hebben. Bij aankomst

in Argentinië gingen deze arbeiders direct door naar de pampa's, uitgestrekte onontgonnen gebieden, om daar voor de landeigenaren te gaan werken. Nu hadden deze emigranten wel werk maar de arbeidsomstandigheden waren erg slecht. Ook waren er veel gezondheidsklachten, onder andere omdat men daar drie keer per dag grote stukken vlees te eten kreeg, wat zij niet gewend waren. Dit had tot gevolg dat vooral veel kinderen kwamen te overlijden. Ondanks dit alles is Petrus, als zesde kind van Josephus en Jacoba, geboren in Argentinië.

Door de slechte omstandigheden en heimwee van Jacoba besloten zij om in mei 1891 terug te keren naar Nederland. Op de documenten die de spreker laat zien, blijkt dat er maar drie personen terug gaan naar Nederland, namelijk Josephus, Jacoba en Petrus. De vijf kinderen worden niet genoemd en zijn zeer waarschijnlijk allen overleden in Argentinië.

Terug in Nederland krijgt het echtpaar nog negen kinderen, helaas overlijden er daar ook zes van, totaal zijn er dan elf kinderen overleden en maar vier zijn er volwassen geworden en later getrouwd. Ook Jacoba overlijdt twee jaar voordat Josephus komt te overlijden. Het is dan ook niet vreemd dat al

deze droefenis mogelijk de oorzaak was dat Josephus vier keer is opgepakt voor openbare dronkenschap.

Het graf van de burgemeester

Na een korte koffiepauze was het de beurt aan Gijsbert Landman. Zijn praatje ging over het raadsel rond het graf van Burgemeester Hendryck Glastra van Blokzijl. Aanleiding was zijn schoonzoon die had gemeld dat er burgemeesters in zijn familie zaten. Een eerste snelle check op internet leverde een burgemeester op die in de Hervormde kerk van Blokzijl was begraven in 1735. Misschien dus toch waar wat zijn schoonzoon had gezegd. Daarom maar verder onderzoek doen.

De Hervormde Kerk van Blokzijl. Foto: wikipedia

Bij verder speurwerk kwam een lijst met burgemeesters tevoorschijn waaruit bleek dat deze Hendryck ook nog burgemeester was geweest van 1745 tot 1753. Iets klopte er dus niet aan de overlijdensdatum. Nader onderzoek wees uit dat Hendryck begraven was in de Hervormde kerk van Blokzijl. Ge-

vonden werd een mooie plattgrond waarop alle grafstenen in de kerk stonden vermeld met nummer, helaas was de lijst met namen bij de nummers niet meer aanwezig. Bovendien was er een renovatie geweest in 1995 tot 1999 en toen waren alle grafstenen uit de kerk verwijderd op een nogal ruwe wijze. Naderhand zijn de grafstenen weer teruggelegd, echter niet op dezelfde plek als voorheen.

Gijsbert is daarom zelf maar in de kerk naar alle grafstenen gaan kijken. Hij vond de bewuste grafsteen waarop stond dat Hendryck daaronder was begraven in 1753. Op de getoonde afbeelding was te zien dat er nog twee namen van vrouwen zijn vermeld op de grafsteen, wie waren dat? Hun overlijdensdatum lag voor die van Hendryck. Was hij erbij gelegd uit ruimtegebrek of was er toch een andere verklaring voor?

Na verder onderzoek bleek dat Hendryck twee keer was getrouwd. De tweede vrouw was de voormoeder van zijn schoonzoon maar die bleek niet onder deze grafsteen te zijn begraven. Wie er wel lagen waren de eerste vrouw van Hendryck en de moeder van zijn eerste vrouw. Zo bleek iets wat leek op volstrekte vreemden toch een familiegraf te zijn.

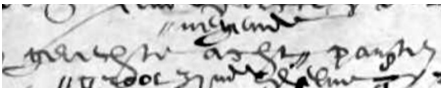
Controleer je bronnen

De derde spreker was Jelle Kaastra met een heel bekend praatje, controleer je bronnen! Ene Seerp Bonga uit de 16^e eeuw in Baarderadeel komt voor in diverse genealogieën als een mogelijke voorvader, echter zonder bewijs en onbewezen. Jelle heeft nog niet kunnen bewijzen dat deze Seerp een voorvader van hem is maar in zijn zoektocht komt hij toch wel vreemde bronvermeldingen tegen.

Zo was er een verhaal van Auke de Vries en anderen waarin 29 bronvermeldingen werden gedaan om het verhaal te be-

wijzen op zijn juistheid. Dat is mooi, dacht Jelle, want de auteurs van dit verhaal waren allen gerenommeerde genealogen in Friesland en dan zou dit best wel eens kunnen kloppen. Dus vol goede moed begonnen om de vermelde bronnen te gaan nakijken maar dat liep al snel uit op een ontevreden gevoel.

Na gedegen controle bleek dat van de 29 vermelde bronnen er 5 waren die belangrijke aanvullende informatie misten die wel in de stukken stonden vermeld en bij 9 vermeldingen waren er fouten gemaakt in de transcriptie waardoor er gewoon onjuiste informatie werd gegeven. Van 1 bron waren de gegevens niet meer in te zien en van 10 bronnen was de informatie juist, de overige waren nog niet gecontroleerd. Al met al een 'bewijs' waar behoorlijk wat fouten waren gemaakt.

Hier staat: 'gerechte acht negende parten'; de tekst 'negende' is boven ingevoegd met twee streepjes

ervoor, die verwijzen naar de twee streepjes achter het woord 'acht' alwaar de invoeging moet gebeuren. Er staat dus niet '1/8 part', zoals het verhaal vermeldt!

Bron: Nedergerecht Baarderadeel, Proclamatieboeken inv. nr. 63, scan 105

Met voorbeelden werd duidelijk gemaakt dat door een onjuiste transcriptie belangrijke informatie verkeerd wordt vermeld of in het geheel niet wordt genoemd. Ook twee personen met dezelfde namen worden aangezien voor één persoon of worden namen van in een akte genoemde personen niet vermeld in de transcriptie.

Jelle liet duidelijk zien dat wij als genealogen altijd zelf de bronnen moeten nakijken en eigenlijk nooit een 'bewijs' zonder controle moeten aannemen. Een duidelijke boodschap dus, *controleer altijd de bronnen!*

DNA-testen

Als laatste spreker kwam John Glaser met de bewijsvoering over DNA-testen. Zelf heeft hij in het verleden DNA-testen laten doen, zowel de Y-DNA voor de mannelijke lijn als de mtDNA voor de vrouwelijke lijn bij onder andere Myheritage. Omdat hij vastliep met zijn stamboom leek hem dit een mogelijkheid om verder te komen. Gezien ook dat dit weinig matches opleverde heeft hij daarom nog een Autosomale DNA-test bij Familytree gedaan voor bepaling van de etniciteit. Voordeel was dat de uitkomst van deze laatste test ook aangeleverd kon worden bij Myheritage, dubbele kansen dus bij het vinden van familie.

Beide organisaties maken dan een mooi wereldkaartje met aangegeven gebieden waar je voorouders vandaan zouden komen. Vreemd is dan alleen dat beide organisaties andere gebieden laten zien met dezelfde broninformatie.

Nu heeft Myheritage weer wat nieuws toegevoegd, een zogenaamde Family Relativity proof. Zelf vermelden ze daarover op hun website: *The Theory of Family Relativity™ is a MyHeritage innovation that we released in February 2019, and that has proven to be a game-changer in the world of genetic genealogy.*

Naast de DNA-matches laten zij nu een technisch bewijs via stambomen zien waaruit zou moeten blijken dat deze matches kloppen. Hoe betrouwbaar dit is valt moeilijk te zeggen want je wordt via meerdere stambomen naar je match geleid. John moet nog uitzoeken of het betreffende familielid volgens Myheritage ook daadwerkelijk familie is.

Helaas dus nog geen zekerheid of deze nieuwe functie het ei van Columbus is.

Digitale nazorg

Lezing door Sander van der Meer op 12 december 2019. Lex van der Linden doet verslag.

Op 12 december hadden we een lezing van Sander van der Meer met als onderwerp *Digitale nazorg*, niet meteen een onderwerp dat lijkt te passen in de hobby genealogie maar het blijkt toch wel degelijk voor de genealooq belangrijk te zijn.

Tegenwoordig laat iedereen een digitale erfenis na aan zijn of haar nabestaanden, denk aan foto's, filmpjes, geluidsopnamen, social media, enz. Ook de genealooq laat zeer waarschijnlijk complete stambomen, kwartierstaten, foto's en digitale documenten na die ergens op een website staan of keurig zijn opgeslagen in de Cloud, op een computer of op een mobiele telefoon. We laten dus nogal wat achter aan digitale informatie als we overlijden en het belangrijkste doel van deze avond was om de toehoorders bewust te maken van deze digitale erfenis.

Sander van der Meer tijdens de presentatie. Foto Fatemeh Mowahhed.

Sander van der Meer heeft 28 jaar in de (forensische) opsporing gewerkt, onder andere als digitaal specialist. Vanuit die functie heeft hij een aantal jaren geleden zijn eigen bedrijf opgezet om dierbare data toegankelijk te maken en is hij, samen met uitvaartplanner mevr. Andja Bradić, oprichter van de landelijke voorlichtingsite: www.digitalevoorzorg.nl.

Het blijkt namelijk dat er bij nabestaanden behoefte is om de digitale erfenis te bekijken maar dat daar wettelijk totaal niets voor is geregeld. Simpel gezegd kan alleen iets worden geërfd wat je kan vastpakken, bij data kan dat dus niet. Maar er is nog veel meer dat wettelijk tegenwerkt om iemands digitale nalatenschap te bekijken.

Ook aanwezig was de studente Fatemeh (Fati) Mowahhed van de Hogeschool van Amsterdam, zij doet als afstudeerproject onderzoek naar de digitale nalatenschappen. Voor dit verslag heeft zij de foto's gemaakt.

Na de inleiding werd een filmpje getoond van Leon, een 17-jarige jongen die zichzelf voor de trein heeft geworpen. Naast het spoor lagen alleen zijn portemonnee en telefoon en voor de ouders was deze daad volledig onbegrijpelijk. Zij wilden graag weten wat er op zijn telefoon stond, hopenlijk zouden ze daar antwoorden op kunnen vinden over het waarom. De politie is de enige die laptops en mobiele telefoons mag kraken als er sprake is van een strafbaar feit, zelfmoord is geen strafbaar feit, dus geen onderzoek en dus geen toegang tot de telefoon.

Dit getoonde filmpje is een praktijkvoorbeeld van de spreker en de ouders wilden dat dit in de lezingen, workshops en presentaties die de spreker geeft, werd opgenomen om te laten zien waar nabestaanden mee te maken krijgen. Zelfdoding komt 10 tot 15 maal per dag voor en laat veel nabestaanden dus met veel vragen zitten, misschien kan een digitale nalatenschap deze vragen beantwoorden maar dan moeten de nabestaanden er wel bij kunnen. Dit is even een heftig begin van deze lezing maar het onderwerp laat wel zien dat digitale erfenissen voor de nabestaanden heel belangrijk kunnen zijn. Na-

tuurlijk is er meteen de waarschuwing dat er ook zaken uit de digitale nalatenschap naar boven kunnen komen die men liever niet had geweten.

Zoals al even opgemerkt is er wettelijk niets geregeld, privacyregels gelden niet voor overledenen, want de AVG is alleen van toepassing bij leven. Nabestaanden kunnen aan bedrijven zoals Google, Facebook, Microsoft, enz. vragen om gegevens van bijvoorbeeld foto's, e-mails en dergelijke maar de praktijk is dat deze bedrijven daar in het geheel niet aan meewerken. Ook een tijdsduur kan tegenwerken want nabestaanden mogen officieel pas in de computer of telefoon kijken als zij de wettelijke erfgenamen zijn geworden en een verklaring van erfrecht hebben, dat kan soms weken duren. Dan ben je wettelijk erfgenaam geworden, maar dan? Als erfgenaam mag je dan in de telefoon of computer kijken, maar wettelijk mag niemand een account van een ander openen want dan pleeg je een strafbaar feit, het is immers niet 'jouw' account. Ook wettelijk is er dus tegenwerking om een digitale erfenis in te zien. Er wordt door politiek Den Haag wel naar gekeken en aandacht aan besteed om dit wettelijk te gaan regelen, alleen is dat nog een lange weg.

Dat we met ons allen veel digitale informatie overal bewaren en achterlaten is heel snel gegaan. In een getoond filmpje uit 1998 zien we dat de geïnterviewden in bijna alle gevallen niet van plan waren om een mobiele telefoon te nemen. Toen had slechts 4% van de bevolking een mobiel. Nu zijn we zover dat al 5% van de vierjarigen er een heeft en bijna iedereen van alles doet met zijn of haar mobiel. Een mobiel is tegenwoordig een computer, fototoestel, betaalpas, toegangssleutel, dagboek en portaal tot vele 'social' netwerken. Voor velen is het een onmisbaar verlengstuk van ons lichaam

geworden, dat blijkt ook wel uit de grootste angsten die men tegenwoordig heeft, de top 3 is geen bereik, geen wifi of een lege batterij.

Een nieuw bijkomend probleem tegenwoordig is dat we ook allerlei activiteiten moeten bevestigen op de mobiel, denk aan een sms inlogcode. Ook de wijze van inloggen wordt steeds moeilijker met gezichtsherkenning, vingerafdruk, irisscan en wat er nog meer gaat komen. Bij dat laatste denken we misschien dat we wel even de vingerafdruk van de overledene kunnen gebruiken om de laptop of mobiel te ontgrendelen, helaas gaat dat niet lukken want het lichaam moet statisch elektrisch geladen zijn en een overledene is dat niet. Bij gezichtsherkenning moet één oog zijn geopend en de pupil een reactie geven, dat lukt ook niet bij een overledene. Zo zijn er naast de wettelijke beperkingen ook nog allerlei andere obstakels om bij een digitale erfenis te komen.

Nabestaanden moeten iets kunnen doen met de data en de accounts van de overledene, daar zijn wetten voor nodig. Nabestaanden moeten de inhoud van de accounts (foto's, documenten, enz.) kunnen opvragen, ook moeten zij accounts kunnen afsluiten. Als voorbeeld wordt genoemd dat er op dit moment duizenden accounts staan op datingsites van overleden personen waar nog steeds op gereageerd kan worden. De verwachting is dat als er niets gebeurt er in het jaar 2100 op Facebook 5 miljard pagina's staan van overleden personen. Dit soort accounts wordt door criminelen gebruikt voor identiteitsfraude met alle gevolgen van dien. Het is dus een groot probleem aan het worden en bewustwording van dit probleem is van groot belang. Ook voor de bedrijven moeten er wettelijke regels komen, bijvoorbeeld een regel uit de Algemene Voorwaarden van Apple en Facebook is niet in de

haak want nabestaanden hebben hier geen enkel recht:

Voorwaarden Facebook

Je draagt geen rechten of plichten over aan iemand anders, zonder onze toestemming. Deze voorwaarden verlenen geen rechten aan derden begunstigden.

Voorwaarden Apple

Je aanvaardt dat je account niet overdraagbaar is en dat alle rechten op je Apple ID of materiaal in je account vervallen bij je overlijden.

Als gebruiker van deze diensten blokkeer je eigenlijk al de erfenis door akkoord te gaan met deze algemene voorwaarden.

Iedereen zou hier dus goed over moeten nadenken, de spreker heeft dat in deze lezing wel duidelijk gemaakt. Er is op dit moment wettelijk nog niets geregeld, ook de spreker heeft nog geen pasklare oplossing, wel heeft hij een paar tips die het de nabestaanden iets vergemakkelijken om de digitale erfenis te bekijken.

In principe ben je dus in overtreding als je het online account van iemand anders gebruikt maar het is al een stuk gemakkelijker voor de nabestaanden als je wel hebt aangegeven waar je allemaal gebruik van maakt.

Zet bij voorkeur alle dierbare herinneringen zoals foto's, films, mailtjes, documenten, enz. op een externe harddisk. Dat houdt in dat er regelmatig een backup gemaakt moet worden maar dat geeft wel de zekerheid dat deze dierbare herinneringen niet in de Cloud verdwijnen omdat niemand er bij kan.

Zeg abonnementen van telefoon, internet, clouddiensten of accounts als nabestaande niet meteen op, maar wacht daarmee totdat je de digitale erfenis eerst veilig hebt kunnen (laten) stellen. Eenmaal opgezegd is deze data namelijk nooit meer bereikbaar.

Bovenstaande is maar een kleine be-

schrijving van alle informatie die de spreker ons heeft laten zien en verteld. Dit onderwerp is voor iedereen belangrijk die de moeite neemt om na te denken over zijn digitale nalatenschap. Op www.digitalevoorzorg.nl is steeds meer informatie te vinden over deze onderwerpen en binnenkort ook een handig programma om je WhatsApp-chats te bewaren met foto's in een soort e-book. Verder vind je daar ook hulp bij het toegankelijk maken van computers en telefoons als deze niet meer willen opstarten of voor nabestaanden die graag dierbare herinneringen willen bewaren.

Wil je weten hoe je bij veel bedrijven abonnementen of accounts zelf moet opzeggen, kijk dan hier: <https://mijn.i-finish.nl/>. Kom je er niet uit of heb je geen zin om dat zelf allemaal te doen, voor een kleine vergoeding kan je ook daarmee worden geholpen.

Voor vragen, tips of suggesties kun je mailen naar hallo@digitalevoorzorg.nl of direct met Sander van der Meer bellen op: 06-34006699.

De aanwezigen luisterden geboeid. Foto Fatemeh Mowahhed.

Sander had de aandacht van eenieder in de zaal, het was een boeiende lezing met heftige momenten maar ook met humor. De filmpjes en de praktijkvoorbeelden lieten duidelijk zien waar het om ging en dat we ons allemaal bewust moeten worden wat we aan digitale informatie plaatsen en ach-

terlaten op het internet. Hopelijk gaat iedereen nadenken over hoe en wat hij/zij achter wil laten aan zijn of haar nabestaanden en

hoe zij erbij kunnen komen. Een leerzame en boeiende avond.

Wie is dit?

door Bert Tobé

Graag zou ik mijn site mijnwieisdit.nl bekend willen maken.

Deze website heb ik opgezet omdat bij het samenstellen van genealogische gegevens het nogal eens voorkomt dat er foto's of afbeeldingen aanwezig zijn waarop veel

personen te zien zijn, maar waarvan niet iedereen bekend is met naam en toenaam.

Op deze website staan allerlei foto's en afbeeldingen waarvan één of meerdere personen niet bekend zijn.

Meelezer gevraagd

door Gerard van Haaff

Ik ben op zoek naar een meelezer van een aantal hoofdstukken uit mijn familiechroniek. Al zo'n 45 jaar ben ik met mijn familieonderzoek bezig en de laatste jaren probeer ik dat in een kroniek te gieten. Ik heb daarvoor gekozen voor een chronologische reeks van biografieën. Zie vanhaaff.nl.

Op grond van gevonden gegevens interpreter je, elimineer je, trek je conclusies en verwerk je gegevens tot een verhaal. Nu zoek ik een ervaren genealoog die mijn teksten eens tegen het licht zou willen houden, en mogelijk tot dezelfde (of

heel andere) conclusies komt. Kortom iemand die mijn oogkleppen eens afzet en zegt: *maar heb je hier of daar wel eens aan gedacht?* Het verhaal speelt hoofdzakelijk in het Land van Kleef (Goch) en Midden-Limburg (Vierlingsbeek en Boxmeer).

Is er zo'n *ouwe rot* binnen de NGV te vinden met de bereidheid om een collega-speurder te helpen?

Gerard van Haaff (uw reactie graag sturen naar de redactie van dit blad; de redactie stuurt uw reactie door)

Verslag diverse bijeenkomsten

door Marcel van de Krol

Jubileum PRO-GEN gebruikersgroep

Op zaterdag 14 september 2019 was er een jubileumbijeenkomst van de PRO-GEN Gebruikersgroep die 25 jaar bestaat. Behalve de drie lezingen, Robert Philippo over macht, malaise en migratie, Sander van der Meer over wat blijft er online achter bij overlijden en Marita van Brussel over armoede en gebrek aan zorg in de negentiende eeuw, was er een genealogische markt met circa 12 standhouders zoals familieverenigingen, genealogische verenigingen, het stamboomvragenforum en stands met heraldische en genealogische boeken en tijdschriften. Uiteraard waren de makers van PRO-GEN er ook en ook wij, de Nederlandse Genealogische Vereniging afdeling Amersfoort en omstreken, waren er met een stand aanwezig. Verder werd op die dag de nieuwe versie van PRO-GEN 3.5 geïntroduceerd en deze werd dan ook massaal gedownload.

Computermiddag afdeling Amersfoort e.o.

Overzicht van de zaal tijdens de computermiddag.

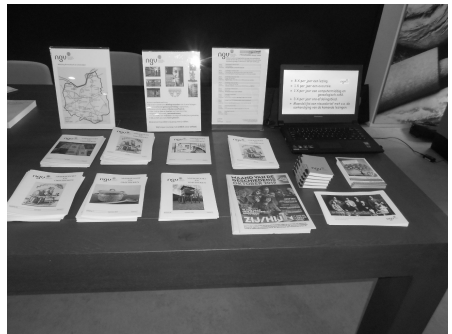
Foto Marcel van de Krol

Op zaterdag 21 september 2019 had onze afdeling weer de jaarlijkse computermiddag en genealogisch café. Er waren diverse tafels waar men informatie kon krij-

gen over de verschillende genealogische computerprogramma's, zoals onder andere de programma's PRO-GEN, GensDataPro, Aldfaer, Reunion, Familysearch en Heredis. Ook was de leestafel weer compleet en iedereen kon weer met elkaar bijpraten.

Veluwedag VVG

Op zaterdag 5 oktober 2019 was er weer de jaarlijkse Veluwedag van de Vereniging Veluwse Geslachten, de VVG. Behalve de jaarlijkse vergadering waren er twee lezingen die dieper ingingen op genealogische bronnen van voor de DTB. Evert de Jonge is ingegaan op hoe het Veluws bestuur toentertijd in elkaar zat en de bronnen die daarmee samenhangen zoals oud-rechterlijke archieven en notariële archieven. Paul op den Brouw is ingegaan op archieven die zijn bijgehouden voor de vele klooster- en herengoederen op de Veluwe. Verder waren er weer diverse boekjes te koop en waren de studiezaal en bibliotheek open. Ook de NGV afdeling Amersfoort en omstreken had er een tafel bemand.

Veluwedag. Foto Marcel van de Krol

Maand van de geschiedenis

Op zaterdag 26 oktober 2019 was er een bijeenkomst van de HCC (Hobby Computer Club) in samenwerking met het CODA

Onze kraam op jubileumbijeenkomst van de PRO-GEN gebruikersgroep met Thijs van Veen achter de kraam.
Foto Marcel van de Krol

Archief in Apeldoorn ter afsluiting van de landelijke Maand van de Geschiedenis. Deze bijeenkomst werd gehouden op de benedenetage van het CODA in twee zalen. Er waren ca. 20 standhouders aanwezig waaronder de Vereniging Veluwe Geslachten, DNAgezocht, de Nederlandse Kring voor Joodse Genealogie, Plaatsengids.nl en Probook. Verder leveranciers van stamboomprogramma's zoals Aldfaer, Brother's Keeper, GensDataPro, PRO-GEN, de

PRO-GEN gebruikersgroep, Reunion (voor een Apple computer) en verder internationaal georiënteerde websites zoals FamilySearch, Geneanet en MyHeritage.

's Morgens was er een lezing door Pauline Broekema over haar onderzoek waarover zij een boek schreef en 's middags een lezing door Robert Philippon met als titel Macht, Malaise en Migratie.

Kortom, voor mij een paar drukke maar wel gezellige weken.

Met de handschoen getrouwd, met de noorderzon vertrokken

door Ina Budde-Korver

In de stilte vertrokken en geheel wegge- raakt

In Breukelen-Nijenrode werd op 7-1-1816 het huwelijk gesloten tussen

Jan Anthony, boereknecht oud drieëndertig jaaren, natuurlijke zoon van Maria Brosius, indertijd dienstmaagd gewoond hebbende aan de Stadsdam aan den Ouden Rijn, daar meer als twintig jaaren absent zonder dat er op heden eenige de minste tijding van haar wedervaaren is ingekoomen, [...] en Grietje Coljee, dienstmaagd oud twintig jaaren, geboren te Zegveld en wonende binnen deze Gemeente, dochter van Klaas Coljée, landman, en Jan-nigje Niemeijer wonende binnen deze Gemeente.

Bij de huwelijksbijlagen was een akte van bekendheid, opgemaakt aan de hand van verklaringen van vier getuigen:

1. Antje Brosius, huisvrouw van Arie Spisa, oud ruim vijftig jaren, wonende onder Vleuten,
2. Hermanus Staal, boerenknecht wonende aan de Blaauw Capel, oud ruim veertig jaren,
3. Cornelis van den Hogen, landman aan de Blaauw Capel, oud zesendertig jaren,
4. Willem Haarman, daggelder wonende aan de Blaauw Capel, oud drieëndertig jaren,

welke getuigen eenparig verklaard hebben zeer wel te kennen den persoon van Jan Anthony Casius en dat aan hun zeer wel bekend is dat dezelve persoon is de zoon van Maria Brosius, jonge dochter gewoond hebbende onder den Ouden Rhijn, aan de Stadsdam ten huize van de eerste getuige in deze, en dat hij gedoopt is aan de Meern met de naam

van Jan Anthony, en sederd de naam heeft gevoerd van Cazius, naar zijnen vermoedelijke vader door wien hij buiten echte verwekt was geworden. Wijders verklaren dezelve getuigen dat dezelve moeder van den requirant met name Maria Brosius, sedert een seer geruimen tijd, althans wel twintig jaren, in de stilte vertrokken en geheel weggeraakt is, zonder dat iemand weet wat er van haar geworden is, en zonder dat er tot op dit ogenblik eenige de minste tijding van haar wedervaren is ingekomen.

Maria Brosius

Maria Brosius werd in De Meern geboren en op 3-9-1754 in de NG (Nederduits gereformeerde) kerk aldaar gedoopt. Zij was één van de zeven kinderen van Johannis Brosius en Uleken (zich later noemende Judith) van Dam. Op 22-3-1787 werd door Maria Brosius een rekest ingediend bij het Hof van Utrecht, om met de handschoen te mogen trouwen met Jan Anthony Casius. Zij kreeg hiervoor toestemming, waarna zij op 4-4-1787 in ondertrouw werden opgenomen en, nadat de drie huwelijksproclamaties in De Bilt en De Meern onverhinderd hadden plaatsgevonden, het huwelijk op 22-4-1787 in de NG kerk van De Meern werd voltrokken. Maar waarom was de bruidegom afwezig, en waar was hij? En wie was deze Jan Anthony Casius?

Jan Anthony Casius

Jan Antoni (Anthony) Casius werd 21-6-1752 in de Domkerk te Utrecht NG gedoopt. Hij was de zoon van Cornelis Casius en Maria Elisabeth Tonijn. Vader Casius was eigenaar van een vingerhoedfabriek aan de Biltse Grift. Het gezin Casius woonde eerst

Het DORP MEEREN.

De Meern, 1744, Coll. HUA, cat. nr. 200740

in Utrecht, later in De Bilt. Daar werd Jan Anthony Casius op 31-3-1779 in het lidmatenregister van de NG kerk ingeschreven als lidmaat door belijdenis. In dit register wordt verder niets over hem vermeld; geen attestaties, geen notitie van overlijden. En ook elders is er over hem weinig informatie te vinden. Wel wordt hij genoemd in het testament van Cornelis Casius en Maria Elisabeth Tonijn gedateerd 10-6-1783 en dat van 28-11-1786, waarin uitdrukkelijk wordt gesteld dat alle voorgaande door dit echtpaar gemaakte testaments komen te vervallen. De vingerhoedfabriek werd toen al enige jaren beheerd door Lodewijk van Putten, de echtgenoot van dochter Anna Maria Casius. Waarom volgde Jan Anthony zijn vader niet op? Was hij niet geschikt voor deze functie, had hij er geen zin in, of was hij – om welke

redenen dan ook – afwezig?

Twee testaments van Cornelis Casius en Maria Elisabeth Tonijn

Het echtpaar Cornelis Casius en Maria Elisabeth Tonijn liet op 13-6-1783 door notaris W.G. van Nes een testament opmaken op last van lijftocht voor de langstlevende, met benoeming van de langstlevende tot voogd. Zoon Jan Anthony en dochter Anna Maria waren erfgenamen in de legitieme portie. Erfgenamen van de overige bezittingen waren de wettige kinderen van Jan Anthony Casius en de kinderen van Anna Maria Casius, gehuwd met Lodewijk van Putten. Dit erfdeel, zonder recht op vruchtgebruik door de ouders, zou tot meerderjarigheid of huwelijk van deze kinderen worden beheerd door een door de testateur te

Vingerhoedfabriek aan de Biltse Grift, 1755–1765, Coll. HUA, cat. nr. 30046

benoemen executeur. Mocht Jan Anthony op zijn 40^e verjaardag nog ongehuwd zijn en geen wettige kinderen hebben, dan zou het voor zijn wettige kinderen bestemde gedeelte van de erfenis met revenuën daarvan dan aan hem worden overhandigd. Dit testament werd echter nietig verklaard en op 22-11-1786 vervangen. Ook in de nieuwe versie waren Jan Anthony en Anna Maria erfgenamen in de legitieme portie, en werden hun wettige kinderen tot universele erfgenamen benoemd; tot zover geen verschil. Maar indien er geen wettige kinderen van Jan Anthony waren, zouden de kinderen van Anna Maria alles erven. Hij kon ook kiezen voor het vruchtgebruik van zijn filiale portie, mits hij dit binnen zes weken door middel van een notariële akte zou laten weten. Of hij hiertoe heeft besloten is niet bekend; in het notarieel archief van Het Utrechts Archief is in elk geval geen akte te vinden waaruit dat blijkt. Zouden Cornelis Casius

en zijn vrouw hebben geweten dat hun zoon in 1786 twee – helaas onwettige – kinderen had? Waarschijnlijk wel. Notaris Van Nes heeft tenminste zijn uiterste best gedaan om te voorkomen dat het familiebezit in ongewenste handen zou vallen.

Cornelis Casius
M. E. Casius
Geb.: Tonijn
J. Pierson
1786
J. Pierson
1786
W. Van Nes
1786

Handtekeningen onder testament C. Casius en M.E.

Tonijn d.d. 1786

Twee buitenechtelijke kinderen

Jan Anthony Casius was – naar mag worden aangenomen – de vader van twee buitenechtelijke kinderen van Maria Brosius. Het eerste kind, dat in De Meern als zoon van Maria Brosius werd gedoopt op 10-3-1782, kreeg de naam Jan Antony. Doopgetuige was Antje Brosius, zuster van Maria Brosius. Met de inschrijving van de doop van het tweede kind in het doopboek van De Meern is iets vreemds aan de hand. Deze luidt: *1787, 25 februari is gedoopt het kind van Jan Antony Casius en Maria Brosius ten overstaan van de moeder en Geertui van Royen en is genaamd Johannes. N.B. Dit kind is geboren te Utrecht den 11 april 1785.* De dopeling was in 1787 dus al twee jaar oud. Vermoedelijk was de doop zo lang uitgesteld wegens een trouwbelofte van Jan Anthony Casius, en hoopte Maria erop dat haar zoon door hem erkend zou worden. Het huwelijk had op de doopdatum echter nog steeds niet plaatsgevonden. Desondanks ging Johannes verder door het leven als Kasius. Evenals zijn oudere broer, die later in akten van de burgerlijke stand wordt genoemd Jan Casius, Kasius, Cazius, Kazius, Johannes Kazius.

Tweeling

Waarschijnlijk had Maria wat haar echtgenoot betrof inmiddels alle hoop laten varen. In het doopboek van De Meern werd in 1792 de doop ingeschreven van een tweeling. De vader van deze kinderen was echter niet Jan Anthony Casius. *Den 22 januari zijn gedoopt 2 onegte kinderen van Maria Brosius, wonende onder den Ouden Rhijn, en Gerrit Bos, zijnde de laatste getrouwd met Arriet Sabrie, wonende te Driebergen. Ten overstaan van de moeder. De namen der kinderen zijn Adrianus en Hendricus*

Gerrit Jan Bosch en Henriette Sabrier

Gerrit Bos? Het bleek te gaan om Gerrit Jan Bosch, afkomstig uit Vaassen. Deze was in 1780 met akte van indenniteit ingekomen te Driebergen. Op 21-10-1781 trouwde hij daar met Henriette Sabrier, weduwe van schoenmaker Paulus van Vulpen. Zij was moeder van vijf kinderen tussen de 3 en 13 jaar. Henriette werd in de Waalsgereformeerde kerk in Utrecht gedoopt op 2-3-1735, als dochter van Jean Sabrier en Marianne Gradelle. Gerrit Jan Bosch, gedoopt 24-6-1753 te Vaassen, was het zesde kind uit het huwelijk van Jannes Hendriks (Bosch) en Aaltje Gerrits. Vader Jannes was papiermaker, en destijds pachter van de molen op de Rollecote (Rollekoot). Aaltje overleed twee jaar na de geboorte van haar jongste zoon, en Jannes Bosch hertrouwde in 1755. Uit dit huwelijk met Ida Aleida Peters werden nog elf kinderen geboren. Inmiddels was het gezin Bosch verhuisd naar de Citadelsmolen. Wanneer Gerrit Jan uit Vaassen is vertrokken, en hoe hij in Driebergen is terechtgekomen, is niet bekend. Evenmin waarom hij met de 18 jaar oudere weduwe Henriette Sabrier trouwde, of waarom zij met hem trouwde. Was hij misschien als schoenmakersknecht in dienst bij Paulus van Vulpen? Henriette Sabrier erfde de schoenmakerij. Wellicht was het een huwelijk uit praktische overwegingen.

Maria Brosius en Gerrit Jan Bosch. Een nieuw gezin op de Veluwe

Maria Brosius moet omstreeks 1794 met de noorderzon zijn vertrokken, samen met Gerrit Jan Bosch en hun tweeling, of althans één van de twee kinderen. Mogelijk was Hendricus toen al overleden, over hem zijn verder geen gegevens te vinden. Haar twee oudste zoons bleven achter, waarschijnlijk bij zus Antje Brosius in De Meern.

In Heerde, op de Veluwe, de geboorte-

T' DORP DRIEBERGEN.

Driebergen, 1740-1760, Coll. HUA, cat. nr. 200517.

streek van Gerrit Jan, werd 8-12-1795 een tweeling geboren, op 13 december gedoopt en ingeschreven als Aaltjen en Judit, dochters van Gerrit Jan Bos en Maria Brootjes. Aaltjen werd maar een paar weken oud. Maar Judith Bosch alias Brozius, dienstmeid, trouwde in Oldebroek op 27-2-1823 met de boerenknecht Jan Lindeboom. Adrianus Brosius, (half?)broer van de bruid, was één van de getuigen. Het echtpaar kreeg twee dochters, waaronder één Maria. Zowel Jan Lindeboom als zijn vrouw verdienden de kost als daggelder. Judith Brozius overleed in Oldebroek op 14-11-1871. Zij was toen al ruim 25 jaar weduwe.

Adrianus Brosius, *bouknecht*, trouwde in Oldebroek op 29-8-1818 met Jakobje Karsje, dienstmeid. Uit dit huwelijk wer-

den in Oldebroek tien kinderen geboren. De oudste werd Maria genoemd. In Oostendorp (Elburg), in het huis van deze dochter, weduwe van Jan Hoksbergen, overleed Adrianus Brosius op 14-9-1868. In de overlijdensakte werd als naam van zijn vader Gerrit Brosius vermeld; de naam van zijn moeder was niet bekend.

Gerrit Jan Bosch stierf 26-5-1803 in Heerde, en werd daar twee dagen later "van de armen" begraven. Hij werd 49 jaar. Zijn wettige echtgenote Henriette Sabrier, ver weg in Driebergen, overleefde hem ruim tien jaar. Zij overleed 4-3-1814, 79 jaar oud. In haar overlijdensakte staat dat zij de weduwe van Paulus van Vulpen was, en wordt met geen woord gerept over haar tweede echtgenoot Gerrit Jan Bosch.

Maria Brosius, zonder beroep, is op 20-12-1812 overleden in het huis no. 362 in de buurtschap Heerder-Wezep, volgens de overlijdensakte op 65-jarige leeftijd (zij werd echter maar 57 jaar). De aangifte werd gedaan door twee burens.

En Jan Anthony Casius?

Zijn verdere doen en laten is in nevelen gehuld. Hij verbleef in het buitenland, dat was wel duidelijk. Maar in welk land, waarom en in welke hoedanigheid? Kennelijk wist zelfs zijn familie niet of hij nog in leven was. Zijn tante Adriana Maria Casius, die in een codicil in 1779 een bedrag van 100 gulden aan hem legateerde, kwam hierop later terug. In een nieuw codicil d.d. 1-6-1790, gepasseerd voor notaris C.A. Duker te Utrecht verklaarde zij *te revoceeren en te vernietigen 't legaat groot eenhonderd gulden aan den bereids overledenen, immers uitlandigen, Jan Anthony Casius, zoon van haar comparantes broeder Cornelis Casius, bij codicilaire dispositie den 16 augustus 1779 voor notaris L. van der Pauw en getuigen gepasseerd*. Het betreffende legaat werd aan een nicht toegewezen.

Ook zijn zuster Anna Maria Casius wist waarschijnlijk niet beter dan dat zij de enige erfgenaam was van haar ouders, respectievelijk overleden in 1786 en 1793. Als zodanig verkocht zij in 1802 een gedeelte van de door haar ouders nagelaten onroerende goederen.

Nog één keer komen we Jan Anthony tegen, en wel in 1807. Zijn zwager Lode-

wijk, hier Louis van Putten genoemd, verklaart in een akte bij notaris J.C. de Graaf te Utrecht dat Anna Maria Casius en Jan Anthony Casius, beiden wonende te De Bilt, de enige erfgenamen zijn van Cornelis Casius en Maria Elisabeth Tonijn, en dat tot de onverdeelde boedel van dit echtpaar behoort het gebouw waarin de vingerhoedmakerij gevestigd is geweest, met de molens en verdere gereedschappen tot deze fabriek behorende, het huis daarnaast met tuin, berg en schuur, plus nog vijf woningen en 12 mergen land, alles gelegen in het Buurveld, gerecht Oostbroek en De Bilt. Een en ander in verband met overboeking van deze goederen in de transportregisters van Oostbroek en De Bilt op naam van de huidige eigenaren.

Jan Anthony Casius, toen 54 jaar oud, woonde begin 1807 dus in De Bilt. Verder ontbreekt elk spoor.

Geraadpleegde secundaire bronnen:

hetutrechtsarchief.nl / notariële akten,

34-4.U211a005 akte 52

34-4.U211a005 akte 122

34-4.U230a016 akte 53

34-4.U265a003 akte 64

34-4.U286a011 akte 67

34-4.U286a014 akte 65

rhczuidoostutrecht.com

NT00318-1, pag. 15, 16, 66, 67

NT00064-544, pag. 4

chello.nl~J.Nikkels / Papiermolens op de Veluwe,

Vaassen 93. Molen op de Rollekoot I

Vaassen 104. De Citadelsmolen.

Gezinsblad 633, 634.

Inhoudsopgave

Van de redactie	1
Colofon	1
Lezingen & Activiteiten	2
Van uw voorzitter	7
Rust genealogie op historisch drijfzand?	8
Verslag tienminutenpraatjes op maandag 11 november 2019	10
Digitale nazorg	13
Wie is dit?	16
Meelezer gevraagd	16
Verslag diverse bijeenkomsten	17
Met de handschoen getrouwd, met de noorderzon vertrokken	19

